

CUPRINS

<i>AVERTISMENT</i>	5
PARTEA I	
INCURSIUNE ÎN STUDIUL CRIMINOLOGIEI GENERALE	7
<i>CAPITOLUL I. ȘTIINȚA CRIMINOLOGICĂ ȘI DOMENIUL DE INVESTIGARE AL CRIMINOLOGIEI</i>	7
§1. Noțiuni definitorii.....	7
1.1. Considerații preliminare.....	7
1.2. Elemente definitorii.....	8
§2. Originile științifice ale Criminologiei	9
2.1. Cain, primul criminal	10
2.2. Perioada antică.....	10
2.3. Perioada preclasică	11
§3. Locul Criminologiei în sistemul științelor penale și al altor științe sociale	11
3.1. Considerații preliminare.....	11
3.2. Relația Criminologiei cu științele juridice penale.....	12
3.2.1. Criminologia și Dreptul penal	12
3.2.2. Criminologia și Dreptul procesual penal	13
3.3. Relația Criminologiei cu Criminalistica	13
3.4. Relația Criminologiei cu alte științe sociale sau cu caracter judiciar	14
3.4.1. Relația Criminologiei cu Sociologia generală și Sociologie juridică.....	15
3.4.2. Relația Criminologiei cu Psihologia, Psihologia socială și Psihologia judiciară	15
3.4.3. Relația Criminologiei cu Statistica	16
3.4.4. Relația Criminologiei cu Biologia	16
§4. Cadru general de acțiune al Criminologiei.....	17
4.1. Limitele generale de acțiune criminologică	17
4.2. Delimitări în aria de investigare a fenomenului criminalității	20
<i>CAPITOLUL II. OBIECTUL, SCOPUL, FUNCȚIILE ȘI DEFINIȚIA CRIMINOLOGIEI</i>	22
§1. Importanța cercetării criminologice	22
§2. Obiectul criminologiei	23
2.1. Caracteristicile obiectului Criminologiei	24
2.2. Infrațiunea (Crima)	26
2.3. Infractorul (Criminalul).....	27
2.4. Victima infracțiunii	28

2.5. Reacția socială împotriva criminalității	29
§3. Scopul criminologiei	29
§4. Funcțiile criminologiei	30
4.1. Aspecte generale	30
4.2. Funcțiile esențiale ale Criminologiei	31
§5. Principalele concepte operaționale în Criminologie.....	33
5.1. Conceptul de crimă	33
5.2. Principalele concepte operaționale de ordin descriptiv	35
5.2.1. Mediul.....	35
5.2.2. Terenul.....	36
5.2.3. Personalitatea	36
5.2.4. Situația	38
5.2.5. Actul.....	38
5.3. Principalele concepte operaționale de ordin explicativ.....	38
5.3.1. Conceptul de „ <i>factor criminogen</i> ”	39
5.3.2. Conceptul „ <i>cauză-condiție</i> ”	39
5.3.3. Conceptul „ <i>factor criminogen-mobil</i> ”	39
5.3.4. Conceptul de „ <i>indice criminogen</i> ”	39
5.4. Alte concepte operaționale.....	40
5.4.1. Concepte operaționale de natură profilactică	40
5.4.2. Concepte operaționale de natură predictivă	41
§6. Definiția criminologiei.....	42
<i>CAPITOLUL III. MIJLOACE ȘI TEHNICI DE INVESTIGAȚIE CRIMINOLOGICĂ</i>	44
§1. Precizări cu caracter introductiv	44
§2. Metoda Criminologiei	44
§3. Metode generale de investigație, specifice primelor faze de cercetare a criminalității	46
3.1. Observația	47
3.2. Ipoteza	47
3.3. Verificarea ipotezei	47
§4. Metode generale de investigație în funcție de profunzimea cercetării	47
4.1. Descrierea.....	48
4.2. Clasificarea	48
4.3. Explicarea	48
§5. Mijloace și tehnici de investigare criminologică	49
5.1. Culegerea și evaluarea de date	49
5.2. Evaluarea cantitativă a datelor	49
5.3. Evaluarea calitativă a datelor	49

5.4. Obiectivele finale ale cercetării.....	50
5.5. Metodele statistice matematice	50
<i>CAPITOLUL IV. ELEMENTE DE VICTIMOLOGIE.....</i>	<i>51</i>
§1. Considerații preliminare	51
§2. Conduita criminală – personalitatea infractorului.....	52
2.1. Trecerea la actul infracțional	53
2.2. Procesele psihologice ale infractorului	55
2.3. Cauzele, condițiile și împrejurările care au determinat, favorizat sau îlesnit comiterea infracțiunii	56
§3. Victima	59
3.1. Corelația victimă-agresiune-agresor	59
3.2. Determinarea relației între făptuitor și victima infracțiunii	62
3.2.1. Relațiile de familie	63
3.2.2. Relațiile sociale și culturale	65
§4. Consecințele victimizării – prevenție și tratament	65
4.1. Considerații preliminare	65
4.2. Consecințe de natură materială (patrimonială) sau financiară	66
4.3. Consecințe de ordin fizico-biologic	66
4.4. Consecințe de ordin moral sau psihologic	67
4.5. Consecințe de ordin social	67
§5. Profilaxia victimală	68
<i>CAPITOLUL V. EVOLUȚIA STUDIILOR ASUPRA CRIMINALITĂȚII .....</i>	<i>70</i>
§1. Aspecte introductive	70
1.1. Primele teorii fiziognomiste	70
1.2. Teoriile evoluționiste.....	71
1.3. Teoriile psihologice	73
§2. Fondatorii Criminologiei	73
2.1. Cesare Lombroso (1835-1909)	74
2.2. Enrico Ferri (1856 – 1929)	75
2.3. Raffaele Garofalo (1851-1934).....	77
2.4. Esența școlii pozitivistice italiene	78
§3. Principalele școli privind criminalitatea până la începutul secolului XX.....	79
3.1. Școala franco-belgiană a mediului social	80
3.1.1. Adolphe Quetelet (1796-1874)	80
3.1.2. Gabriel Tarde (1843-1904)	81
3.1.3. Emile Durkheim (1858-1917).....	82
3.1.4. Alexandre Lacassagne (1843-1924).....	83

3.2. Uniunea internațională de Drept penal	84
§4. Privire generală asupra evoluției cercetărilor criminologice, până în perioada interbelică	86
4.1. Apărarea socială împotriva crimei	86
4.2. Studiul ființei umane	87
4.3. Evoluții criminologice interbelice	87
 <i>CAPITOLUL VI. TEORII ȘI CURENTE CRIMINOLOGICE CONTEMPORANE</i>	89
§1. Teorii fundamentale și ipoteze de bază în Criminologie	89
1.1. Teorii și ipoteze în funcție de natura lor	89
1.1.1. Teorii și ipoteze de natură biologică	90
1.1.2. Teorii și ipoteze de natură psihologică	92
1.1.3. Teorii și ipoteze de natură sociologică	96
1.2. Teorii și ipoteze după aplicarea lor în timp	101
1.2.1. Teorii și ipoteze privind geneza crimei	101
1.2.2. Teorii și ipoteze privind dinamica crimei	101
1.3. Teorii și ipoteze după conținutul lor	102
1.3.1. Teorii și ipoteze referitoare la caracterul simptomatic al crimei	103
1.3.2. Teorii și ipoteze cu caracter circumstanțial	103
§2. Teoriile „Apărării sociale” și ale „Noii apărări sociale”	103
2.1. Apărarea socială	103
2.2. „Noua apărare socială”	104
§3. Curentul clinic	105
3.1. Criminologia clinică clasică	105
3.2. Criminologia clinică neoclasică	107
§4. Teorii ale Criminologiei „Reacției sociale”	108
4.1. Curentul „interacționist”	108
4.2. Curentul „Reacției sociale propriu-zise”	109
4.3. Alte curente apropiate reacției sociale	110
4.3.1. Curentul „Organizațional”	110
4.3.2. Curentul „Critic” și curentul „Noii Criminologii”	110
§5. Curentul empiric	110
§6. Alte curente criminologice	111
6.1. Criminologul independent Vasile V. Stanciu	111
6.2. Influențe ale curentelor filosofice asupra curentelor criminologice din secolul XX	112

PARTEA A II-A

PRIVIRE ASUPRA CRIMINALITĂȚII ȘI CAUZELOR SALE	114
<i>CAPITOLUL I. RAPORTUL DINTRE CRIMINALITATE ȘI SOCIETATE .....</i>	<i>114</i>
§1. Considerații asupra raportului dintre tipul de societate și criminalitate	114
1.1. Raportul dintre societățile industrializate în curs de dezvoltare și criminalitate	115
1.1.1. Societățile industrializate	115
1.1.2. Societățile în curs de dezvoltare.....	116
1.2. Raportul dintre societățile integrate sau neintegrate și criminalitate	117
1.2.1. Societățile integrate	117
1.2.2. Societățile parțial integrate	117
1.2.3. Societățile neintegrate	118
§2. Structura și dinamica generală a criminalității	118
2.1. Considerații introductive.....	118
2.2. Structura criminalității	119
2.3. Dinamica generală a criminalității.....	121
§3. Principalele forme de criminalitate	122
3.1. Infracțiuni clasificate în funcție de norma sau valoarea socială afectată.....	122
3.2. Infracțiuni clasificate în funcție de mobilul faptei	123
3.3. Infracțiuni sau forme de criminalitate raportate la modul de operare	123
3.4. Alte forme de criminalitate	124
 <i>CAPITOLUL II. FACTORI INDIVIDUALI GENERATORI DE CRIMINALITATE.....</i>	 <i>125</i>
§1. Factori de natură biologică sau ereditară	125
1.1. Factorii de natură antropologică.....	125
1.2. Factorii ereditari	127
1.3. Factorii specifici anumitor biotipuri sau constituției biopsihologice	127
1.4. Factorii biologici criminogeni în concepția modernă.....	128
§2. Factorii de natură psihologică și psihiatrică.....	129
2.1. Factorii de natură psihologică	129
2.2. Factorii de natură psihiatrică	133
2.2.1. Factori tipici indivizilor cu tulburări mintale de durată.....	133
2.2.2. Factorii determinați de maladii mintale evolutive	134
2.2.3. Dezechilibrele psihopatice.....	134
§ 3. Delimitări cauzale după vârstă, sex și rasă	135
3.1. Delimitări cauzale după vârstă	135
3.2. Delimitări cauzale după sex și rasă	138
3.2.1. Delimitările cauzale după sex.....	138

3.2.2. Delimitări cauzale după rasă	140
§4. Natura criminogenă a alcoolismului și a altor toxicomanii	141
4.1. Alcoolismul	141
4.1.1. Factorii determinați de consumul de alcool.....	141
4.1.2. Consecințele medicale.....	142
4.2. Alte toxicomanii	142
4.2.1. Consumul diverselor categorii de droguri.....	142
4.2.2. Forme diverse de intoxicare	144
<i>CAPITOLUL III. FACTORI DE MEDIU SAU SOCIALI AI CRIMINALITĂȚII</i>	145
§1. Factorii de mediu uman	145
1.1. Mediul ineluctabil.....	145
1.2. Mediul ocazional	146
1.3. Mediul ales sau acceptat.....	147
§2. Factorii de natură economică	148
2.1. Factori economici personali	148
2.2. Factori economici sociali sau colectivi	149
§3. Influența criminogenă a mediului politic.....	149
3.1. Factori sau influențe ale mediului politic intern	150
3.2. Factori sau influențe ale stării politice internaționale	150
§4. Influența criminogenă a mass-mediei și a mediului intelectual	151
4.1. Influența mass-mediei.....	151
4.1.1. Influența presei.....	151
4.1.2. Influența radio-televiziunii și, în special, a televiziunii.....	152
4.2. Influența mediului intelectual	152
4.2.1. Influența literaturii	152
4.2.2. Influența spectacolelor	153
<i>CAPITOLUL IV. CATEGORII ȘI FORME DE CRIMINALITATE</i>	154
§1. Categorii de criminalitate în funcție de mobilul faptei.....	154
1.1. Mobilul infracțiunilor săvârșite prin violență.....	154
1.2. În literatura de specialitate străină	155
§2. Forme de criminalitate în funcție de modul de operare	155
2.1. Crime împotriva persoanei.....	156
2.2. Crime împotriva proprietății	157
2.3. Crime îndreptate împotriva altor valori	157
§3. Aspecte ale delincvenței juvenile	159
§4. Delimitări între criminalitatea masculină și feminină.....	161
4.1. Sub raport cantitativ	161

4.2. Sub raport calitativ	161
§5. Forme speciale de criminalitate.....	162
5.1. Criminalitatea de grup.....	162
5.2. Criminalitatea juvenilă de grup	162
5.3. Criminalitatea spontană de grup	162
5.4. Criminalitatea bogaților și criminalitatea săracilor	163
5.5. Criminalitatea urbană și criminalitatea rurală	163
<i>CAPITOLUL V. PRINCIPALELE CATEGORII DE CRIMINALI</i>	165
§1. Privire generală asupra personalității antisociale și a factorilor săi predispozanți	165
1.1. Criminalii din orgoliu sau din amor propriu	166
1.2. Criminalii din avariție	166
1.3. Criminalii din motive sexuale	166
1.4. Criminalii din alte motive	167
§2. Criminalul din obicei sau de profesie.....	167
§3. Criminalul de ocazie	168
§4. Criminalul din pasiune	169
§5. Alte categorii de criminali	170
5.1. Criminalii de grup	170
5.2. Supercriminalul	172
<i>CAPITOLUL VI. ASPECTE PRIVIND ETIOLOGIA CRIMINALITĂȚII FEMININE</i>	173
§1. Considerații generale	173
§2. Factorii cauzali ai criminalității feminine	174
2.1. Trăsăturile biologice și psihologice	174
2.2. Stereotipurile de gen.....	175
2.3. Factorii economici, sociali și politici	175
2.4. Victimizarea femeii.....	176
§3. Concursul de împrejurări și circumstanțe – context situațional favorizant al comportamentului criminal	176
§4. Analiza manifestărilor criminale din punctul de vedere al abordării situaționale	178
<i>CAPITOLUL VII. CONSIDERAȚII PRIVIND FENOMENUL DE VICTIMIZARE ÎN RÂNDUL MINORILOR</i>	181
§1. Aspecte generale	181
§2. Determinarea naturii abuzurilor comise asupra minorului	182
§3. Identificarea principalelor cauze și factori de risc în aplicarea acestor tipuri de tratamente	185

§4. Stabilirea consecințelor fenomenului de victimizare. Particularități ale psihologiei victimelor minore	186
§5. Necesitatea reglementării unui sistem de prevenție efectiv, în vederea limitării și, chiar, înlăturării fenomenului de victimizare a copiilor	189

PARTEA A III-A

REAȚIA SOCIALĂ ÎMPOTRIVA CRIMINALITĂȚII	192
--	------------

<i>CAPITOLUL I. NOȚIUNI FUNDAMENTALE DE PROTECȚIE ÎMPOTRIVA CRIMEI....</i>	<i>192</i>
--	------------

§1. Aspecte introductive privind reacția socială împotriva crimei	192
---	-----

1.1. Referiri noționale	192
-------------------------------	-----

1.2. Caracterul și obiectul pedepselor și al măsurilor penale	193
---	-----

1.2.1. Caracterul și obiectul sancțiunii penale	195
---	-----

1.2.2. Caracterul și obiectul măsurilor penale, respectiv al măsurilor de siguranță	197
---	-----

§2. Principalele forme de apărare socială împotriva crimei	199
--	-----

2.1. Aspecte generale	199
-----------------------------	-----

2.2. Forme de apărare penală	199
------------------------------------	-----

2.2.1. Clasificarea criminologică	200
---	-----

2.2.2. Clasificarea juridică sau legală	200
---	-----

§3. Evoluția formelor de apărare socială împotriva criminalității	203
---	-----

3.1. Sistemul penal represiv de factură clasică	204
---	-----

3.1.1. Represiunea vindicativă	204
--------------------------------------	-----

3.1.2. Represiunea expiatoare	205
-------------------------------------	-----

3.1.3. Represiunea retributivă	205
--------------------------------------	-----

3.1.4. Represiunea penală clasică	205
---	-----

3.2. Apariția sistemului penal pozitivist	206
---	-----

3.3. Sistemul apărării sociale	207
--------------------------------------	-----

<i>CAPITOLUL II. PRIVIRE ASUPRA PRINCIPALELOR FORME DE REACȚIE SOCIALĂ ÎMPOTRIVA CRIMINALITĂȚII .....</i>	<i>209</i>
---	------------

§1. Opțiuni contemporane asupra doctrinelor tradiționale referitoare la reacția socială împotriva criminalității	209
--	-----

1.1. Doctrinile clasice de tip represiv	209
---	-----

1.2. Doctrinile contemporane ale apărării sociale	210
---	-----

1.2.1. Doctrina Noii apărări sociale	210
--	-----

1.2.2. Apărarea socială anti-opresivă	211
---	-----

1.3. Doctrina neo-clasică contemporană	211
--	-----

§2. Privire asupra metodelor represive penale	213
---	-----

2.1. Pedepsa cu moartea	213
-------------------------------	-----

2.2. Pedepsele privative de libertate	215
---	-----

2.2.1. Clasificarea generală.....	215
2.2.2. Regimul de executare	215
2.3. Pedepsele restrictive de libertate	217
§3. Alte forme ale reacției sociale împotriva faptelor criminale	220
3.1. Sancțiunile penale și măsurile cu caracter patrimonial	220
3.1.1. Amenda penală.....	220
3.1.2. Confiscarea specială	221
3.1.3. Închiderea unui local ori stabiliment, întreprindere, atelier etc.	222
3.2. Sancțiunile și măsurile penale privative de drepturi	223
3.2.1. Degradarea civică	223
3.2.2. Interzicerea exercitării unor drepturi.....	224
3.2.3. Degradarea militară.....	226
3.3. Măsuri de siguranță	226
3.3.1. Măsuri de siguranță cu caracter comun.....	227
3.3.2. Măsurile de siguranță reglementate de Noul Cod penal	228
<i>CAPITOLUL III. RAPORTUL DINTRE CRIMINOLOGIE ȘI POLITICA PENALĂ .....</i>	<i>230</i>
§1. Considerații introductive	230
1.1. Evoluția relației Criminologie — politică penală.....	230
1.2. Complexitatea relației Criminologie-politică penală	232
1.2.1. Politică penală din perspectiva raportului cu Criminologia	232
1.2.2. Din perspectiva relației cu justiția penală	232
§2. Modele de politică penală	233
2.1. Privire asupra cadrului general	233
2.2. Modelele statale de politică penală.....	234
2.2.1. Modele de politică penală specifice statului de tip autoritar	235
2.2.2. Modele de politică penală aparținând statului de tip totalitar.....	235
2.2.3. Modele de politică penală specifice statului de tip liberal.....	236
2.3. Modelele societale de politică penală	237
2.3.1. Politică penală aplicată de societatea civilă	237
2.3.2. Modelul de politică penală de supraveghere reciprocă și permanentă aplicată de societate.....	238
§3. Estimarea criminologică și politica penală.....	238
3.1. Observații preliminare.....	238
3.2. Revederea funcțiilor tradiționale ale legii penale.....	239
3.3. Revederea modului de administrare a justiției penale.....	240
3.4. Regândirea modului de sancționare și a scopului sancțiunilor penale.....	241
<i>BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ .....</i>	<i>242</i>